

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 233/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej usadeným euroadvokátom JUDr. Lubomírom Müllerom, Symfonická 1496/9, Praha, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 1/2016 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka požaduje uloženie príkazu okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov a zároveň navrhuje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola stranou v napadnutom konaní vedenom okresným súdom v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa proti Slovenskej republike v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky ako žalovanej domáhala náhrady škody v sume 1 389,81 eur s príslušenstvom.

3. Rozsudkom okresného súdu č. k. 16 C 1/2016-59 z 13. novembra 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bola žaloba sťažovateľky zamietnutá (výrok I), konanie v časti žaloby

o zaplataenie úroku z omeškania v sume 22,05 eur bolo zastavené (výrok II) a sťažovateľke bol priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 28 % (výrok III). Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie, na podklade čoho Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 9 Co 67/2018-86 z 25. apríla 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu v napadnutých častiach potvrdil. Rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť 25. mája 2019.

4. Uznesením okresného súdu č. k. 16 C 1/2016-82 z 30. júla 2019 (ďalej len „uznesenie z 30. júla 2019“) bola žalovaná zaviazaná zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania v sume 161,10 eur a zároveň sťažovateľke nebola uložená povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania. Proti citovanému uzneseniu podali sťažnosti sťažovateľka aj žalovaná.

5. Uznesením okresného súdu č. k. 16 C 1/2016 z 26. júna 2020 bolo zmenené uznesenie okresného súdu z 30. júla 2019 tak, že žalovaná bola zaviazaná zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania v sume 141,72 eur. Vo zvyšnej časti zostalo uznesenie okresného súdu z 30. júla 2019 nezmenené a zároveň bola zamietnutá sťažnosť žalovanej a sťažovateľke bol priznaný nárok na náhradu trov konania o sťažnosti v celom rozsahu, o ktorých sume rozhodne okresný súd po právoplatnosti uznesenia samostatným rozhodnutím.

6. O sume náhrady trov konania o sťažnosti rozhodol okresný súd uznesením č. k. 16 C 1/2016-127 z 26. októbra 2020 (ďalej len „uznesenie z 26. októbra 2020“). Proti citovanému uzneseniu okresného súdu podala žalovaná 12. novembra 2020 sťažnosť, ku ktorej sa na výzvu okresného súdu vyjadrila sťažovateľka podaním 2. januára 2021. O sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 26. októbra 2020 okresný súd rozhodol uznesením č. k. 16 C 1/2016 z 27. apríla 2022 tak, že citované uznesenie zmenil a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia v sume 18,10 eur.

7. Z ďalších zistení ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 383/2020 z 25. augusta 2020 odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. V podstatných častiach ústavný súd v citovanom uznesení zdôraznil, že ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ústavnému súdu doručená po právoplatnosti výroku III rozsudku okresného súdu týkajúceho sa nároku sťažovateľky proti žalovanej a po rozhodnutí okresného súdu o sume náhrady trov konania v konaní pred súdom prvej inštancie. Ústavný súd preto konštatoval, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti bola už nastolená právna istota sťažovateľky týkajúca sa jej nároku na trovy konania a čiastočne aj sumy trov konania.

8. Ústavný súd zároveň s prihliadnutím na skutočnosť, že okresný súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 30. júla 2019 po približne 11 mesiacoch, konštatoval, že uvedenú dĺžku rozhodovania okresného súdu je síce možné považovať za určitý priet'ah v konaní, avšak, zohľadňujúc tiež povahu veci, o ktorej okresný súd rozhodoval (suma trov konania), tento priet'ah už na prvý pohľad nedosahuje takú ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by ústavnému súdu umožňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení práv sťažovateľky. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nevymedzoval konkrétne časové úseky nečinnosti, resp. neefektívnu/nesústredenú činnosť okresného súdu pri

rozhodovaní o sume náhrady trov konania, ale ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka argumentuje, že o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 26. októbra 2020 nebolo dosiaľ rozhodnuté. Sťažovateľka pritom už 27. marca 2020 podala sťažnosť na prietahy predsedovi okresného súdu, ktorý v prípise sp. zn. 1SprV/324/2020 uznal sťažnosť za dôvodnú.

10. Podľa sťažovateľky konanie trvá už 6 rokov, pričom nie je skončené. Konanie je pritom ukončené až nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o nákladoch konania (I. ÚS 300/2021).

11. Vec sťažovateľky je pritom možné kvalifikovať ako jednoduchú. Konanie má pre sťažovateľku značný význam, keďže sa ním sťažovateľka domáhala odškodnenia za nezákonnú perzekúciu jej otca v čase minulého režimu. Ide pritom o dlhotrvajúci stav právnej neistoty, ktorý pre sťažovateľku znamená ďalšie príkoria, ktoré nadväzujú na dobu otcovho protiprávneho väznenia. Zásah do práv sťažovateľky je pritom taký závažný, že požaduje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 1 000 eur.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 26. októbra 2020, ktorým sa rozhodlo o sume náhrady trov sťažnostného konania (bod 6 tohto uznesenia).

13. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Pri rozhodovaní o sťažnostiach pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ústavný súd vychádza z toho, že ich účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, pričom k odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 171/20). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu: právnu a faktickú zložitost' veci, správanie účastníka, resp. strany v spore a postup súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

15. Vo vzťahu k zložitosti veci ústavný súd uvádza, že predmetom konania je rozhodnutie o sume náhrady trov sťažnostného konania, čo možno považovať za pomerne bežnú agendu rozhodovania

všeobecných súdov. Konanie o stanovení sumy náhrady trov konania je v pomere ku konaniu vo veci samej konaním akcesorickým, keďže sa v ňom nerieši samotné meritum. Ústavný súd preto pri hodnotení ústavnej intenzity dĺžky konania prihliadal aj na túto skutočnosť (II. ÚS 249/2021).

16. Vo vzťahu k druhému kritériu ústavný súd konštatuje, že samotná sťažovateľka sa svojím správaním nepričinila o predĺženie napadnutého konania, keďže na výzvu okresného súdu na vyjadrenie sa k sťažnosti podanej žalovanou reagovala a v stanovenej lehote svoje podanie predložila.

17. Vo vzťahu k postupu samotného okresného súdu ústavný súd vychádzal zo svojej doterajšej judikatúry, z ktorej vyplýva, že nie každý priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený vo svojej doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné priet'ahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06). Je tiež potrebné dodať, že skutočnosť, že súd nevykonáva žiadne úkony, nemusí nevyhnutne znamenať, že nekoná a vecou sa nezaobera (pozri aj III. ÚS 106/2018). Napadnuté obdobie nečinnosti okresného súdu preto nemožno posudzovať výlučne matematicky, ale je nevyhnutné prihliadať na konkrétne okolnosti prejednávanej veci a zobrať do úvahy všetky ostatné a pre posúdenie veci relevantné aspekty. Podstatným a relevantným aspektom v prejednávanej veci pritom je to, že sťažovateľka napáda v konkrétnostiach rozhodovanie všeobecného súdu o sťažnosti v konaní o stanovení sumy náhrady sťažnostného konania, t. j. po právoplatnosti rozhodnutí vydaných nielen vo veci priznania nároku na náhradu trov konania, ale aj vo veci stanovenia sumy náhrady za podstatnú a relevantnú časť konania a dokonca po rozhodnutí o nároku na náhradu trov sťažnostného konania (body 4 až 6 tohto uznesenia).

18. Ako už bolo zmieňované, rozhodovanie o trovách konania je druhotné vo vzťahu k rozhodovaniu o merite veci, ktoré je primárne spôsobilé nastoliť stav právnej istoty strán v konaní (m. m. IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016, IV. ÚS 498/2018, II. ÚS 249/2021). Ústavný súd preto s poukazom na druhotný (akcesorický) charakter tejto otázky posudzuje ústavnoprávnu intenzitu porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v takýchto prípadoch reštriktívne (IV. ÚS 569/2018). Z ústavnej sťažnosti je pritom zrejmé, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov vo vzťahu k dĺžke konania pri rozhodovaní o sume náhrady trov sťažnostného konania, ktorá predstavuje sumu 18,10 eur (bod 6 tohto uznesenia).

19. Ústavný súd preskúmal ústavnú sťažnosť a posúdil jednotlivé kritéria, ktoré sú pre rozhodnutie vo veci namietaných zbytočných priet'ahov relevantné, pričom dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatnená.

20. Ústavný súd síce zistil, že postup okresného súdu bol v súvislosti s rozhodovaním o sume náhrady trov sťažnostného konania poznačený neodôvodnenou nečinnosťou v trvaní presahujúcom obdobie jedného roka po doručení vyjadrenia sťažovateľky (bod 6 tohto uznesenia), avšak, berúc do úvahy skutočnosť, že ústavná sťažnosť sťažovateľky bola podaná po právoplatnosti rozhodnutí vydaných vo veci priznania nároku na náhradu trov konania, ale aj vo veci stanovenia sumy náhrady za podstatnú a relevantnú časť konania a dokonca po rozhodnutí vydanom o nároku na náhradu trov sťažnostného konania, a s prihliadnutím na skutočnosť, že namietaná nečinnosť sa týka (výlučne) rozhodovania o časti týkajúcej sa stanovenia (zanedbateľnej) sumy náhrady trov sťažnostného konania, ústavný súd uzavrel, že v uvedenom prípade nejde o nečinnosť v takej ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkou označených práv.

21. V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo rozhodovanie o ďalších uplatnených nárokoch svoje opodstatnenie, ústavný súd sa preto nimi v ďalšom nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu